

Mer eller mindre grisigt om livsmedelsproduktion

Vad grisiga vi är. Det är en rubrik hämtad från Aftonbladet (24/3), där en veterinärstuderande frågade varför vi föder upp grisar bara för att slakta och äta upp dem, medan vi håller hundar som familjemedlemmar, ger dem namn och låter dem efter döden vila i en grav, etc. Inlägget bedömdes så värdefullt att det tre dagar senare ordagrant var infört i Sydsvenskan, som bekant en morgontidning med många läsare som lever på produktionsjordbruk, t ex slaktsvinsuppfödning.

forskning

Mitt ganska stillsamma bemötande fick den blivande distriktsveterinärskan eller kanske byråkrat på den nya djurskyddsmyndigheten, aldrig se, för det ville redaktören inte ta in.

Vi är också okunniga

Oemotsagda uttalanden av självutnämnda experter är kanske sådant vi nu får höra mer av i mediabruset, ju mer jordbrukspolitiken frikopplas från uppfödning av åtliga djur och annan traditionell livsmedelsproduktion. Som synonymer till ”grisig” anger min ordbok bl a svinaktig, hänsynslös, gemen, rå och oanständig. Verkligen inga vackra ord att förknippa med ett djur som håller miljoner konsumenter vid liv och som fysiologiskt har påfallande likheter med den moderna människan.

Vi skall följa grisspåret vidare och vara så generösa att vi låter ordet ”grisig” i första hand ange graden av engagemang i vård och omsorg om grisen, grinsnäringen och annan grön produktion. (Den som vill kan här se parallellen till den allegoriska julgris som vi använt oss av i tidigare krönikor). På motsvarande sätt behöver då den som är okunnig om livsmedelsproduktionens innebörd och grundförutsättningar inte nödvändigtvis tolkas som dum, ignorant och rudis utan bedömas med mer positiva adjektiv, såsom oerfaren, obevandrad och oupplyst, åkomor som förhoppningsvis kan utbildas bort efter t ex 6 år som vet. stud.

EU och djurvälfaerden

Två veterinärprofessorer i Skara med djuromsorgen som skötebarn har nu (Pejling nr 1 2004), fem över tolv kan man tycka, kommit på att exakta mått på bås och boxar inte självklart är avgörande för djurens (i detta fall kor) välfärd utan att t ex skötseln också spelar en stor roll. De medger att vi i Sverige till följd av långtgående djurskyddskrav har höga produktionskostnader som ger oss sämre konkurrensvillkor än andra länder.

För att råda bot på detta utan att försämma

vår djurskyddslag är det nödvändigt, anser de, att verka för en internationell välfärdsstandard för djur, en märkning för djuromsorg som alla i det stora EU-experimentet kan vara överens om. Forskning kring detta pågår. Denna höga välfärdsambition, som de tror blir ganska dyr att förverkliga, ska sedan konsumenterna betala för vid butikkassan. Så är det tänkt. Synnerligen vällovlig, men är det realistiskt?

Den nyligen bordlagda diskussionen i Bryssel om djurtransporterna, där majoriteten var ”många mil och flera dygn” från lilla Sveriges åsikt, tyder väl på att det internationellt fortfarande är andra intressen och värderingar än djuromsorg efter vår modell som dominerar.

Mervärden än en gång

Ändå talas der dagligen om de ”mervärden som vår strikta lagstiftning och djuromsorgsprogram ger svenska produkter. Men vår köttproduktionen minskar och importen ökar. Bönderna och deras företag har misslyckats i sin kommunikation till konsumenterna, läste jag någonstans. Är vi kanske för mycket av trappister, undrar jag efter besök i ett katolskt land. (Kännetecknen för trapistordens munkar sades där vara tystnad, hårt arbete, och världsfrånvändhet!). Egen-skaper som passar dåligt i dagens EU.

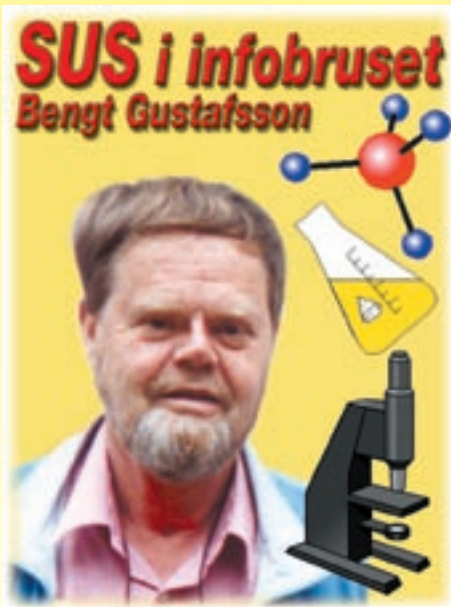
Har näringen för få fritänkare, ifrågasättare, bråkstakar, män och kvinnor med civilkurage och annat av samma vara?

Att svära i kyrkan

En debattör med utbildning i ekonomi, svor i kyrkan på ett möte om framtiden för svensk livsmedelsproduktion nyligen. Han frågade helt enkelt, om man kan tala om mervärden om bara några få konsumenter är villiga att betala varans pris. Och var tar mervärdet vägen när det svenska köttet försvinner bakom livsmedelskedjans varumärkesetikett bland allt det importerade. Ganska självklara frågor som alla inblandade måste vara medvetna om, men som många tycks blunda för. På samma möte gav statssekreteraren i jordbruksdepartementet svar på frågan: Vad är det som avgör om svenskt jordbruk blir en framtidsnäring (som ju godsägare Göran Persson för flera år sen sa att det är). Jo, det hänger på två saker, dels att mervärdena kan omsättas i pengar, dels att svensk förädlingsindustri köper svenska livsmedelsråvaror och får en stark ställning på världsmarknaden. (Jag som trodde att man först med myndigheternas och andra goda krafters hjälp skulle övertyga hemmamarknaden!)

Vi använder ca 25 000 grisar årligen i vår produktion, sa en direktör för ett mäktigt livsmedelsföretag. Det blir mest svenska grisar. Vi köper svenskt om det är bra, inte just för att det är svenskt, tillä han.

Det framhölls också bl a att skolor, kommuner, ålderdomshem och liknande inrätt-

ningar utan hinder kan formulera sina krav vid upphandling av kött så, att svenska, gärna lokala råvaror, prioriteras. Många tycks tro att Bryssel förbjudit detta.

Kräv handlingsplan av politikerna

Vad är då statens roll i spelet om de goda svenska livsmedlen?

Statssekreteraren hann också behandla den frågan, innan hon måste skynda iväg till sista-minuten-förhandlingar med stödpartierna. Jo, staten ska verka för en livsmedelspolitik inom EU som är legitim i konsumentens ögon, den ska skapa regelverk och spelregler och medverka med utbildning på området. Ingen nedtrappning av våra djurskyddsbestämmelser kan tillåtas. Då förlorar politiken legitimitet i konsumentens ögon, sas det. Som motprestation ska näringen se till att det finns kapital, entreprenörskap och engagemang för den tuffa uppgiften att möta uppställda krav!

Jag kan inte bli kvitt misstanken att allt detta myckna och ganska vaga snack från politiskt håll döljer en skriande brist på, läs intresse för, en långsiktig strategi för hela livsmedelsektorn (som ju faktiskt fortfarande sysselsätter 10-15 procent av arbetskraften). Med andra ord en plan som knyter ihop det nya med de delar av det gamla som ska vara kvar: Produktionsjordbrukets uppgifter miljömålen-livsmedels-säkerhetens-landsbygdsutvecklingen i stort-livsmedels-industrins framtid-intressegrupperna bönder-livsmedelsarbetare handel-restaurangärgare-kockar och konsumenter och som anger utbildningar och karriärvägar för de ungdomar som vi hoppas ska sysselsättas längs den långa kedjan. Kan man inte kräva detta i ett EU-land, där marginalproblem såsom t ex risken för social turism anses behöva utredas? Och så mer pengar till forskning förstås, inte bara de 90 miljoner av bönder-

Gris nr 3 2004

nas pengar, som staten håller inne sen några år tillbaka!

Mycket om gris i nya forskningsprojekt från SFL

Beträffande grisig forskning i verklig positiv mening, ser jag att fyra av sju arbetsmiljöprojekt som Stiftelsen Lantbruksforskning nu finansierar, berör svinproduktion. Det gäller storskalig svinproduktion som arbetsplats för den yngre generationen, bättre luftmiljö, förebyggande av arbetsolycksfall samt hälsoeffekten av svindammsexponering. Goda arbetsförhållanden tillhör grundförutsättningarna för en fortsatt produktion av en utmärkt råvara.

LANTBRUKS-BYGGNADER

djurstallar

inredningar

ventilation

utfodringar

fodersilor

betongspalt

utgödslingar

gödselbehållare

Stallbyggen AB
Löparevägen 2, 294 39 Sölvesborg
Tel 0456-104 01, 148 01

Järnstark start i livet med FerVital+

Åtjárn, ges som enda jämtillskott till smågrisar

☒ Täcker järnbehovet till 100%

☒ Tillför vitaminer

☒ Förebygger diarréer

☒ Lägre dödlighet/färre ledsjukdomar

☒ Lätt och naturligt utan injektioner

Agri Syd Center Gross AB

0431-20802 • 0708-761715 • www.agrisyd.se

Tillverkare Biofiber Damino • Danmark

Mer om hundar och grisar.

Jag har just kommit hem från Azorerna i det gamla EU-landet Portugal. Där finns det otroligt många lösa hundar som man uppmannas akta sig för. Jag såg också svinuppfödning i en skala, där namn på grisarna och individuell omvårdnad varit fullt möjlig. Inhysningen var enkel och renhållningen mi-

nimal och inga boxmåttkrav var uppfyllda så långt jag kunde se.

Turisthotellets frukostbacon smakade emellertid alldeles utmärkt, var den nu kom ifrån. Nog om detta.

Nu ska jag ta rast och leka med min gamle gode vän Max, grannens tax. Vov, vov.

Bengt

Beställ "BOLE-Katalogen" GRATIS!
www.bole.nu
BOLE-Produkter AB
Håstaångsvägen 1
824 40 HUDIKSVALL
0650-54 24 70

VARFÖR TORVSTRÖ?

Torv är **DRYGT** - 2 delar torv suger 1 del vatten

Torv **ABSORBERAR** ammoniak och ammonium - friskare luft

Torv är **BEPRÖVAT** - i Sverige användes 1900 - 1960 160 milj m³

Torv är **SVENSKT** - 40 mossar från Ljungby till Haparanda

FÖRPACKAD eller **LÖSTORV**

Råsjö Torv

Frågor? Beställning? Information!
Bjälkgatan 1 • 824 43 HUDIKSVALL • Fax 0650-54 74 57
Ring Leif tel 070-643 74 15 eller 0650-54 74 00

- DRYGT
- ABSORBERAR
- BEPRÖVAT
- SVENSKT

Pigga marknadsnoteringar

På vår hemsida www.agriprim.com jämför du enkelt aktuella smågris- och slaktsvinspriser.

Prenumerera på vårt kostnadsfria e-postbrev. Då får du träffsäkra marknadskommentarer två gånger i veckan.

Anmäl dig nu på www.agriprim.com

www.agriprim.com | info@agriprim.com | 018-67 38 50

Gris nr 3 2004